

Використання прислів'їв та приказок на уроках французької мови як метод інтенсивного вивчення іноземної мови

Прислів'я та приказки, як ефективний засіб розвитку комунікативних навичок, досить широко використовуються у вивченні іноземної мови, зокрема, французької, а також мають певну виховну ціль.

Метою статті є аналіз раціональності використання прислів'їв та приказок у процесі вивчення французької мови як третьої іноземної в українських ВНЗ.

Викладання французької мови як третьої іноземної потребує нових ідей, підходів та методів. Процес засвоєння тієї чи іншої нової теми вимагає певних педагогічних прийомів, які, в свою чергу, можуть поживавити, прискорити вивчення іноземної мови та зробити його ще приємнішим.

Зазначена проблематика висвітлювалась у доробках таких науковців, як М. Мезеника, Б. Дощанова, Л. Швидкая, С. Мишко, О. Палей, Т. Меркулова, Т. Померанцева, Л. Резник, Т. Стефанович, М. Суворова та ін.

Вивчення прислів'їв та приказок на уроках французької мови сприяє розширенню знань студента, поповнює його лексичний запас, а також особливості його функціонування. Пояснюючи певні граматичні чи лексичні явища, досить доречно підкріплювати їх певною приказкою чи прислів'ям задля кращого розуміння природи мови.

Що ж таке прислів'я та приказка і чи є між ними різниця?

Прислів'я – мала форма народної поетичної творчості, короткий, ритмізований вислів, що несе узагальнену думку, висновок, іносказання з дидактичним ухилом [5].

При́казка – жанр фольклорної прози, короткий сталий образний вислів констатуючого характеру, що має одночленну будову, нерідко становить частину прислів'я, але без висновку, і вживається в переносному значенні. Зміст її, на відміну від прислів'я, не має звичайно повчального характеру, їй властива синтаксична незавершеність [5].

Отже, прислів'я завжди має повчальний сенс, приказка ж тільки надає сказаному емоційне забарвлення. Прислів'я – це логічно завершений вислів, а приказка – тільки частина фрази чи словосполучення.

З точки зору перекладу, існують прислів'я з абсолютним еквівалентом у рідній мові і мають таку ж форму, такий же лексичний склад і те саме значення, наприклад:

"Il ne voit plus loin que le bout de son nez" – "Не бачити далі свого носа";

"Chacun est artisan de sa fortune" – "Усяк свого щастя коваль";

"Comme on fait son lit on se couche" – "Хто як постеле, так і виспиться";

"L'amour est aveugle" – "Любов сліпа";

"Dieu est la où habite l'amour" – "Де любов, там і Бог";

"Le silence est d'or" – "Мовчання-золото";

"Quand on n'a pas de tkte on a des jambes" – "Через дурну голову, ногам немає спокою";

"L'espoir est le dernier a mourir" – "Надія помирає останньою" [3; 4].

Іноді ж знаходимо тлумачення французького прислів'я у вигляді еквівалента з таким же значенням, але вже зовсім з іншою формою та іншим лексичним складом. Порівняймо:

"Ne pas se trouver dans le cul d'une poule" (груб.) – "Пропав як француз у Москві (пропав як швед під Полтавою)";

"Vite et bien se trouvent rarement ensemble" – "Поспішиши – людей насмішиши";

"Faute avouïe a demi pardonnië" – "Винного двома батогами не б'ють";

"Quand le vin est tiré, il faut le boire" – "Коли запригся, то й тягни" [1; 3].

Цікаво, що до деяких українських прислів'їв можна знайти багато французьких відповідників і навпаки, наприклад:

"Пронав як француз у Москві"; "Як водою змilo" – "Chercher un mouton a cinq pattes"; "Ne pas se trouver dans le cul d'une poule"; "За не se trouve pas sous le sabot d'un cheval"; "Ktre rare comme un merle blanc" [1 ; 4].

Прислів'я та приказки охоплюють величезну частину людського життєвого досвіду, а їх знання активізує мовленнєву та розумову діяльність студентів, допомагає їм розвивати свою пам'ять, студенти починають краще сприймати нову мову та культуру, поглиблюючи тим самим свої набуті знання.

Звичайно, необхідно раціонально спланувати "подачу" нових прислів'їв та приказок студентам, в залежності від теми заняття та від рівня вже набутих знань для того, щоб студент легко і з цікавістю засвоював нові знання.

Характер роботи з прислів'ями та приказками може бути абсолютно різний, від відпрацювання певного звуку до закріплення нової лексики чи нової граматичної теми. Наприклад, пояснюючи студентам відмінювання дієслів 3ої групи, можна запропонувати їм вивчити таке прислів'я *"Vouloir c'est pouvoir"*, що показує схожість значень і функцій даних дієслів, відмінювання, обидва дієслова не вимагають вживання прийменників перед інфінітивом.

Вивчаючи майбутній час *Futur simple*, можна запропонувати студентам такі прислів'я, які, в свою чергу, полегшать запам'ятовування деяких дієслів-виключень :

"Qui vivra, verra" – "Поживемо - побачимо";

"Rira bien qui rira le dernier", "Tel rit aujourd'hui qui pleurera demain" – "Сміється той, хто сміється останній";

"Ils ne sauraient accorder leurs fbytes" – "Живуть, як кім із собакою";

"Quand les poules auront les dents" – "Коли рак у полі свисне" [1].

Так, починаючи вивчення нової лексичної теми, наприклад, *Famille* (Сім'я), студентам може бути запропоновано обговорити, вивчити декілька прислів'їв та приказок на дану тему, наприклад:

"Aucun lieu en ce monde n'est plus agréable que pris de sa famille"	"В гостях добре, а вдома краще"
"Tel père, tel fils"	"Який дуб, такий клин, який батько такий син"
"L'arbre vit par ses racines, et l'homme par sa famille"	"Дерево тримається корінням, а людина – сім'єю"
"Tel arbre, tel fruit"	"Яблучко від яблуні недалеко відкотиться"
"Sois mal, sois bien, mais ne te sypare jamais des tiens"	"І в лиху годину не кидай родину"
"Chaque famille a au moins un mouton noir parmi les siens"	"В сім'ї не без виродка"
"La parenté ne s'achite pas"	"Все купиш, лише тата й мами – ні"
"Quand l'œil voit son frere, il se rïjouit"	"Братська любов міцніше кам'яної стіни"
"Dans la famille de son mari, la bru est comme un chien attaché a la chaone"	"По дочці і зять милий, по невістці і син чужий"
"Une fille, assez de fille ; deux filles, trop de filles ; trois filles et la mire, font endiabler le père"	"Один син – не син, два сина – пів сина, три сина – ото тільки син"
"L'union soutient les familles et fait la puissance des Etats"	"Міцна сім'я – міцна держава" [1 ; 3; 4]

Також студентам можуть бути запропоновані наступні види завдань:

- переклад того чи іншого прислів'я чи приказки;
- пошук еквіваленту в українській мові;
- твір на тему даного прислів'я чи приказки;

- діалоги з даним прислів'ям чи приказкою;
- стилістичний аналіз.

Використання прислів'їв і приказок на уроках іноземної мови розвиває творчу ініціативу учнів через підготовлену й непередбачену мову [2: 23].

Отже, вживання прислів'їв та приказок є доречним під час вивчення французької мови як іноземної у вищих навчальних закладах та покращує процес засвоєння нового лексичного або граматичного матеріалу та робить його невимушеним, також допомагає краще зрозуміти природу іноземної мови, її культуру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Критская О. В. Французские пословицы и поговорки / Ольга Всеволодна Критская./ – М. : Высшая школа, 1963. – 95 с.
2. Мезеника М. В. Поговорим о поговорках / М. В. Мезеника // Иностранные языки в школе. – №2, 1993. – С. 51–52.
3. Яніцька К. Л. Українські прислів'я, приказки, усталені вирази / К. Л. Яніцька, О. О. Міхнушев. – К.: Довіра, 2002. – 200 с.
4. M. de La Maysangre Dictionnaire des proverbes franzaais. – Paris, Treuttel et Wьrtz, 1821. – 591 с.
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://fr.wiktionary.org/wiki/Annexe:Liste_de_proverbes_fran%C3%A7as